

ADİL GEÇİŞ POLİTİKALARI İHTİSAS ÇALIŞMA GRUBU TOPLANTI NOTU

Tarih: 16 Haziran 2022 **Saat:** 14.00

Yer: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Reşat Moralı Toplantı Salonu

Son yıllarda iklim değişikliği ve yeşil ekonomi dönüşüm eksenindeki çalışmalar, 2019 yılı sonunda Avrupa Yeşil Mutabakatının ilanı ile hız kazanmıştır. Öngörülen sosyo-ekonomik sonuçları açısından önemli güçlükleri ve olanakları beraberinde getiren yeşil ekonomi dönüşümü sürecinin; 6/10/2021 tarihli ve 7335 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanması uygun bulunan Paris Anlaşmasında yer verilen “kimseyi geride bırakmama” yaklaşımıyla tüm toplum kesimleri için en uygun koşullarda yönetilmesi gerekmektedir. Uluslararası yazında adil geçiş kavramıyla ifade bulan bu stratejik yaklaşımı hayata geçirebilmek için gerekli tedbirlerin; kamu, özel sektör, sivil toplum kurum/kuruluşları ile dönüşümden en fazla etkilenmesi beklenen grupların katılımıyla geliştirilmesi ve etkili işbirliği çalışmalarıyla uygulamaya taşınması önem arz etmektedir.

15/7/2021 tarihli ve 2021/15 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile yürürlüğe giren Yeşil Mutabakat Eylem Planı, ülkemizde gerçekleştirilecek yeşil ekonomi dönüşümüne yönelik çalışmalar için yol haritası niteliğindedir. Genelgeyle; Eylem Planının uygulanmasını takip etmek, çalışmaları yönlendirmek ve koordinasyonu sağlamak üzere Ticaret Bakanlığının ilgili Bakan Yardımcısının başkanlığında Strateji ve Bütçe Başkanlığının ilgili Başkan Yardımcısı ile Bakanlığımızın da aralarında bulunduğu 9 Bakanlığın ilgili Bakan Yardımcılarının katılımıyla Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Belirtilen görevlerin yerine getirilmesinde Yeşil Mutabakat Çalışma Grubuna yardımcı olmak maksadıyla ihtisas çalışma grupları (İÇG) kurulabileceğine ilişkin Genelge hükmüne dayanarak Ticaret Bakanlığı ile yapılan yazışmalar ve 16 Aralık 2021 tarihli Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu toplantısı kararları doğrultusunda Bakanlığımız koordinasyonunda Adil Geçiş Politikaları İhtisas Çalışma Grubunun kurulması kararlaştırılmıştır.

Bu çerçevede, Adil Geçiş Politikaları İÇG'nin ilk toplantısı 16 Haziran 2022 tarihinde Bakanlığımız Reşat Moralı Toplantı Salonunda Çalışma Genel Müdürü Sayın Nurcan Önder'in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Sayın Önder tarafından açılış konuşmasında Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve bu çerçevede kurulan ihtisas çalışma gruplarının işleyişi ile ilgili genel bilgilendirme yapılmıştır. Bakanlığımızın konuyla ilgili birimlerinde yeşil işlere ve adil geçiş çalışmalarına ilişkin devam eden çalışmalar hakkında genel bilgi verilmiştir.

Açılış konuşmasının ardından Çalışma Uzmanı Esra Sermin Ata tarafından yeşil ekonomi dönüşümü bağlamında adil geçiş açılımı ve gündemdeki çalışmalar hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bilgilendirmenin “yeşil ekonomi ve adil geçiş” başlıklı ilk bölümünde; bu açılımların kavramsal – tarihsel arka planı, süreçte kaydedilen önemli gelişmeler, güncel durum, yeşil dönüşümün çalışma hayatına yansımaları ve adil geçiş sürecinde karşılaşılabilecek öngörülen gündemlere ilişkin aktarımlarda bulunulmuştur.

Bilgilendirmenin ikinci bölümünde ise Yeşil Mutabakat Eylem Planının genel çerçevesi sunulmuş ve İhtisas Çalışma Grupları ile bunların çalışma usul ve esasları hakkında bilgi verilmiştir.

Toplantının ikinci bölümünde, katılımcıların konuya ilişkin değerlendirmeleri alınmış, Adil Geçiş Politikaları İÇG'nin konumlandırılmasına ve çalışma yöntemine ilişkin görüş alışverişinde bulunulmuştur. Katılımcılar tarafından yapılan paylaşımlarda öne çıkan hususlar aşağıda belirtilmektedir:

Mesleki Yeterlilik Kurumu Temsilcisi tarafından yeşil dönüşüme ilişkin mesleklerle ilgili olarak atık yönetimi, su yönetimi, güneş paneli kurulumu gibi alanlarda meslek standartlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapıldığı belirtilmiş bahse konu dönüşüm sürecinde kaybolacak, dönüşecek ve yeni ortaya çıkacak mesleklerin belirlenerek sertifikasyon gerekliliklerinin yerine getirilmesinin sürece katkısı olacağı ifade edilmiştir.

HAK-İŞ Temsilcisi tarafından konunun sendikalar açısından önemini belirterek Sendika Konfederasyonlarının Yeşil Mutabakat Çalışma Grubunda yer alması önerisinde bulunulmuştur. Konfederasyonlarına bağlı 21 iş kolu sendikasının ve ilgili birimlerinin bu konuları aktif olarak çalıştıkları belirtilerek yapılması gerekenler hakkında üst

kuruluşlarına aktarımda bulunduğu ifade edilmiştir. Yeşil dönüşüm ve adil geçiş konusunda yurtdışındaki uygulamalara ilişkin olarak Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonundan (ETUC) eğitim alındığı, ilgili materyallerin İÇG üyeleriyle paylaşılacağı belirtilmiştir. İÇG'nin 3 ayda bir toplanmasının uygun olabileceği ifade edilerek Hak-İş olarak çalışmalara aktif katkı vermekten memnuniyet duyulacağı paylaşılmıştır.

Ticaret Bakanlığı (Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü) Temsilcisi tarafından ihtiyaç halinde Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu toplantılarına özel sektörden, sendikalardan veya konuyla ilgili kurumlardan temsilcilerin davet edilebileceği belirtilmiştir. Sendikaların Çalışma Grubu toplantılarına katılım/katkı talepleri olması durumunda, konu, amaç, gerekçe ve katkı yapılacak noktaları kapsayacak şekilde taleplerini abtekpazar@ticaret.gov.tr adresine iletebilecekleri ifade edilmiştir. Yeşil Mutabakat ve Bakanlıklarının konumu hakkında bilgilendirme yapan Sayın Temsilci, Yeşil Mutabakat Eylem Planına yeni eylemler eklemenin/değişiklik yapmanın mümkün olduğunu belirterek bu sürecin nasıl yürütülebileceği hususunda paylaşımda bulunmuştur. Yeşil dönüşüm kapsamında yapılan AB ticaret düzenlemelerinin üretim yaklaşımını değiştirdiği, bunun sektörel yansımaları olacağı belirtilerek diğer İÇG'lerin çalışmalarının takip edilmesinin ve iletişim halinde kalınmasının kıymetli olacağı vurgulanmıştır.

Aynı Bakanlığın diğer Temsilcisi tarafından adil geçiş çalışmalarının finansmanına yönelik olarak Avrupa Birliği fonlarının daha yakından takip edilmesi önerisinde bulunularak yeşil ekonomiye geçişin, zorluklarına rağmen şirketler için fırsat olarak değerlendirilebileceği ifade edilmiştir. İhtiyaç duyulması durumunda İÇG bünyesinde farklı alt çalışma gruplarının kurulabileceği belirtilmiştir. Avrupa Birliği taksonomi çalışmalarının sürdürülebilir ekonomi için önemli olduğu, taksonomi konusunda çalışan kurumlarla iletişime geçilerek konunun İÇG gündemine taşınabileceği paylaşılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Temsilcisi tarafından sonuç odaklı ve etkin çalışabilmek adına İÇG için uygulanabilir hedeflerin belirlenmesi ve çalışma konularının çok geniş tutulmamasının faydalı olacağı yönünde görüş beyan edilmiştir. Çalışmalar kapsamında bilgilendirme ve bilinçlendirmenin önemine vurgu yapılarak Ofis tarafından eğitim ve farkındalık faaliyetlerine aktif olarak destek verilebileceği belirtilmiştir. Ofis tarafından kamu personeli eğitiminde tamamen yerli ve millî kaynaklar kullanılarak Dijital Türkiye çalışmaları kapsamında çevrim içi eğitim platformu Uzaktan Eğitim Kapısının geliştirilmiş olduğu; bu platform ile tüm kamu kurumlarının, çalışanlarının mesleki ve kişisel gelişimleri için hazırladıkları eğitimleri video, sunu, canlı sınıf veya webinar yöntemleriyle gerçekleştirebildikleri ifade edilmiştir. İÇG alanında ilgili kurumlar tarafından verilecek eğitimlerde platformun kullanılabilirliği belirtilmiştir. Ayrıca, yeşil ekonomi ve adil geçiş ile beraber kahverengi işlerin azalacağı yeşil işlerin artacağı bu kapsamda iş gücü piyasalarında çalışan yetkinlikleri ile ilgili kurumlar tarafından ortak çalışma yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü) Temsilcisi tarafından yeşil ekonomi dönüşümünün genel öneminin farkında olmakla birlikte adil geçişle ilgili olarak detaylı bilgiye sahip olunması durumunda çalışmalara etkin katkı verilebileceği belirtilmiştir. Bu çerçevede, öncelikli olarak İÇG üyelerine yönelik bir eğitim programı düzenlenmesinde büyük fayda olacağı dile getirilmiştir. Ayrıca çalışmalara Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ilgili diğer birimlerinin de katılımının kıymetli olacağı değerlendirilmesinde bulunulmuştur. Adil Geçiş Politikaları İÇG'nin az sayıda konuya odaklanması ve alt çalışma gruplarının oluşturulması hususunda hemfikir oldukları belirtilmiştir.

Sağlık Bakanlığı (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü) Temsilcisi tarafından İÇG üyelerinin, adil geçiş konusunun sektörel boyutları hakkında bilgilendirilmesinde büyük fayda olacağı, ancak bu bilgilendirmeden sonra çalışmalara ne yönde katkı verilebileceğinin netleştirilebileceği ifade edilmiştir. Diğer taraftan adil geçiş; dış ortamda çalışanlar, evsizler, tarım işçileri gibi hassas gruplara etkileri açısından değerlendirildiğinde konunun, belediyelerin eylem planlarına da taşınmasının önemli olduğuna dikkat çekilmiştir. Çalışan, iklim ve göç gibi konularda yürütülecek çalışmalara sağlık boyutuyla katkı sağlanabileceği belirtilmiştir.

Ankara Ticaret Odası Temsilcisi tarafından adil geçiş sürecinin mevcut iş hukuku mevzuatında güncelleme gerekliliklerini de gündeme getirebileceği belirtilerek bu konunun akademisyenlerin de dahil olacağı bir çalışmayla

değerlendirilebileceği ifade edilmiştir. İklim değişikliği çalışmalarına yönelik olarak ülkemize tahsis edilen 3.2 milyar dolardan nasıl yararlanılabileceği hususunda İÇG üyelerine bilgilendirme yapılması önerisinde bulunuldu.

TİSK Temsilcisi tarafından İÇG'nin etkin çalışabilmesi açısından alt çalışma gruplarının oluşturulabileceği belirtilmiştir. Firmalar için rekabetçilik ve işletmenin devamlılığının önemli olduğuna vurgu yapılarak istihdam açısından beceri geliştirme ve yeniden beceri kazandırma programlarının elzem olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu noktada Milli Eğitim Bakanlığının sürece uyum sağlamasının önemine vurgu yapılmıştır. Yeşil Mutabakat çalışmaları (sınırdaki karbon düzenleme mekanizması) kapsamında önceliklendirilen beş sektörün (elektrik, demir-çelik, alüminyum, gübre, çimento) İÇG'de sektörel birlikleriyle temsil edilmesi önerisinde bulunulmuştur. Tekstil sektörünün süreçten yoğun bir şekilde etkileneceği dolayısıyla tekstil işveren sendikaları başta olmak üzere sektör çatı örgütleri ile üye sendikaların da çalışmalara katılımının sağlanması önerilmiştir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı Temsilcisi tarafından adil geçiş konusunda farkındalık eksikliğine dikkat çekilerek akademisyenlerin İÇG çalışmalarına katkılarının da faydalı olabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca adil geçiş sürecinde nüfus yapısının önemine vurgu yapılarak üniversitelerden demografik yapı hususunda eğitim alınabileceği belirtilmiştir. Tarım sektörünün iklim değişikliğinden doğrudan etkilenme durumu ve istihdamdaki payı göz önünde bulundurularak Tarım ve Orman Bakanlığının İÇG çalışmalarına dâhil edilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir. İÇG öncelikleri ile alt çalışma gruplarının netleştirilmesi gerektiğine değinilerek beceriler, eşitsizlikler ve çalışma hayatına ilişkin 3 alt çalışma grubu kurulması önerisinde bulunulmuştur.

Avrupa İklim Eylem Ağı (CAN Europe) Temsilcisi tarafından İÇG çalışmalarına STK'ların katkısının önemli olduğu belirtilerek adil geçiş konusunda çalışmaları bulunan SEFİA, WWF ve SHURA gibi kuruluşların da Gruba davet edilmesi önerilmiştir. Yoksulluk, kadın hakları, hassas gruplar gibi doğrudan çalışma hayatına dahil olmayan adil geçiş konularının da çalışmalarda dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca konuyla ilgili akademisyenlerin iletişim bilgilerinin ve CAN Europe tarafından hazırlanmış olan raporların da paylaşılabilmesi ifade edilmiştir.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Temsilcisi tarafından adil geçiş sürecinde şirketlerin bilinçlendirilmesi gerekliliğine dikkat çekilmiş inovasyon, etki yatırımı, sürdürülebilirlik yatırımı gibi alanlarda pek çok çalışmalarının bulunduğu ve ilgili raporların İÇG ile paylaşılabilmesi belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Ekonomik Programlar ve Araştırmalar Genel Müdürlüğü) Temsilcisi tarafından adil geçiş konusunun finansman ve politika kısımlarının ayrı başlıklarda çalışılabileceği, ilgisine göre Bakanlıklarının diğer birimlerinden de (finansman konusunda Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü gibi) katılım sağlanmasında fayda olacağı belirtilmiştir. Kısa vadeli acil eylem planı hazırlanması önerisinde bulunulmuştur. İletişim ve organizasyon kolaylığı sağlamak adına İÇG paydaşlarının dâhil olacağı bir e-posta grubu oluşturulması önerisi getirilmiştir.

YÖK Temsilcisi tarafından İÇG bünyesinde alt çalışma gruplarının oluşturulması önerisi desteklenmiş, çalışmalara katkı sağlayabilecek akademisyenlere ulaşma konusunda kendilerinin de yardımcı olabilecekleri ifade edilmiştir.

Toplantı sırasında alınan katılımcı görüşleri doğrultusunda ve/veya onları tamamlamak üzere Bakanlığımız Temsilcileri tarafından dile getirilen bazı değerlendirmeler/notlar şöyledir:

- Çok boyutlu bir çalışma alanı olan adil geçiş konusunda kapsamın, farklı boyutlarıyla gözden geçirilerek İÇG önceliklerinin belirlenmesi gerekliliği
- İÇG'nin yüksek üye sayısı ve etkin katılım şartları gözetilerek tematik/sektörel alanlarda uzmanlaşmış olan paydaş kurumların katılımının, prensip olarak, davet edilecekleri tekil toplantılarla ve/veya kurulması durumunda alt çalışma grupları aracılığıyla sağlanması
- Bakanlığımız tarafından hazırlanacak "Adil Geçiş Politikaları İÇG Çalışma Usul ve Esasları Taslak" belgesinin katılımcıların görüşüne sunulacak olması
- Adil geçiş konusunda yetkin olduğu bilinen akademisyenlerin iletişim bilgilerinin paylaşılması
- İÇG çalışmalarına yönelik her türden görüş ve önerinin adilgecis@csgb.gov.tr adresine bildirilmesi, paydaşlar arasında açık iletişimin sağlanması.

Toplantının ikinci bölümünde yapılan paylaşımlar çerçevesinde İÇG üyeleri tarafından uzlaşılan hususlar aşağıda belirtilmektedir:

1. İÇG üyelerine yönelik olarak *iklim değişikliği ve yeşil ekonomi dönüşümü sürecinde adil geçiş* konulu eğitim programı düzenlenmesi
2. Adil geçişe yönelik fon kaynakları ve finansman koşulları hakkında İÇG üyelerinin bilgilendirilmesi
3. İÇG önceliklerinin belirlenmesi ve kısa - uzun vadeli çalışma planlarının hazırlanması
4. Öncelikler temelinde İÇG alt çalışma gruplarının oluşturulması
5. İÇG'nin ihtiyaçlar ve takvim kısıtlılıkları doğrultusunda yılda dört kez toplanması, ihtiyaç durumunda ilave toplantılar düzenlenmesi.

Toplantıda Bakanlığımız tarafından paylaşılan sunum dokümanı ve katılımcı listesi ekte yer almaktadır.